

Samen op weg naar aardgasvrij

“Een aardgasvrije toekomst”, dat is de kans die aan de gemeente Wijdemeren voorligt en tegelijkertijd aan alle gemeenten in Nederland. Om de CO₂-uitstoot te verlagen en de nadelige gevolgen van klimaatverandering te beperken, hebben wij met elkaar in Nederland het doel om in 2050 aardgasvrij te zijn.

Als uitwerking van het klimaatakkoord moet iedere gemeente een visie opstellen, een zogenaamde Transitievisie Warmte. In Wijdemeren nomen wij dit “Op weg naar aardgasvrij”.

Wij lopen niet weg voor deze uitdaging en erkennen daarbij dat er nog onbeantwoorde vragen en onzekerheden zijn. Met de voorliggende visie hoop ik inwoners, bedrijven en organisaties meer houvast te bieden over hoe wij aankijken tegen een aardgasvrije toekomst en de weg hiernaartoe.

Met grote belangstelling heb ik in het voorjaar van 2021 kennisgenomen van de gemeentebrede bewonersenquête over het aardgasvrij worden. Fijn dat deze veelvuldig is ingevuld. Ik constateer dat inwoners met elkaar behoorlijk kritisch zijn over de opgave om aardgasvrij te worden en hoe dat dan moet.

Vragen zoals “Kan mijn woning wel aardgasvrij worden?” en “Is dat te betalen?” begrijp ik goed, net als “Waar komt de warmte dan vandaan?” en “Is dit dan beter dan het huidige aardgas?”. Dit zijn belangrijke vragen waar deze visie meer duidelijkheid in geeft.

Tegelijkertijd met het opstellen van deze visie bereiken de gasprijzen in Nederland en de rest van Europa ongekende hoogtes. Hoe gaat dit zich verder ontwikkelen en wat betekent onze afhankelijkheid van gas voor de toekomst?

Helaas, kan deze visie op dit moment niet alle vragen beantwoorden. Alles is namelijk volop in ontwikkeling. Wat ik wel kan doen, is zorgen wegnemen. Ik benadruk nog maar eens met klem dat de gemeente Wijdemeren géén overhaaste stappen gaat zetten om buurten, wijken, dorpen zo snel mogelijk van het aardgas af te halen. Met deze visie verplichten wij niemand om het aardgas af te sluiten.

Wat wij doen, is inwoners, bedrijven en initiatieven steunen. Deze transitie is voor iedereen een kans om grip en controle te krijgen over zijn eigen energierekening. Daarbij geeft een derde van onze inwoners aan kleinschalige te willen starten. Ook zie ik iedere

dag weer inwoners en bedrijven die bezig zijn met isoleren of het plaatsen van zonnepanelen.

Met deze visie geeft de gemeente de ruimte aan bewonersinitiatieven en zien wij volop kansen om samen de weg naar aardgasvrij te verkennen. Ik roep inwoners op zich bij lopende initiatieven aan te sluiten. Zo creëren we een breed platform van betrokken inwoners en bedrijven die met deze uitdaging aan de slag zijn. Gezamenlijk nemen wij de nodige stappen om van het aardgas af te gaan.

Joost Boermans

Wethouder Duurzaamheid

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1 – Kaders voor de warmtetransitie.....	7
1.1. Een gedragen warmtetransitie.....	8
1.2. Met buurtgerichte participatie van start.....	9
1.3. Een betaalbare warmtetransitie.....	11
2. Huidige situatie en opgave.....	13
2.1 De isolatiegraad.....	13
2.2 De warmtevraag.....	14
2.3 Mogelijke warmtebronnen en technieken.....	15
2.4 De opgave.....	16
3 – Alternatief voor aardgas.....	17
4 – Uitvoeringsstrategie 2022-2026.....	18
4.1 Spoor 1: Gebiedsgerichte aanpak.....	18
4.2 Spoor 2: Gemeentebreed de warmtevraag beperken.....	22
4.3 Spoor 3: Generieke voorbereiding warmtetransitie.....	23
4.4 Monitoring uitvoeringsstrategie.....	25
5 – Bijlagen.....	26

Inleiding

Nederland staat aan de vooravond van een grootscheepse verbouwing. Zorgen om het klimaat, de luchtkwaliteit en de schaarste van grondstoffen maken het noodzakelijk om heel Nederland te voorzien van een duurzame energie-infrastructuur.

In het Klimaatakkoord (2019) staat dat van gemeenten wordt verwacht dat zij plannen maken om in 2030 1,5 miljoen bestaande woningen te verduurzamen. Vervolgens is het de bedoeling dat in 2050 alle woningen en bedrijven van het aardgas af zijn. Al deze gebouwen gaan in de loop van de tijd over op duurzame warmte in plaats van aardgas. Deze grote verbouwing noemen wij de warmtetransitie.

De doelen van het Klimaatakkoord sluiten aan bij onze gemeentelijk Duurzaamheidsagenda. Hierin stellen wij de ambitie om in 2050 klimaatneutraal en aardgasvrij te zijn. De visie 'Op weg naar Aardgasvrij' is een verdieping van onze Duurzaamheidsagenda en beschrijft volgens de kennis van nu onze visie om in 2050 alle woningen en andere gebouwen aardgasvrij te krijgen. Wij geven hiermee inzicht in de mogelijke warmteoplossingen en de periode waarin wij in een buurt starten met plannen om van het gas af te stappen.

Het aanwijzen van zogenaamde verkenningsbuurten geeft daarbij het startschot naar een aardgasvrij Wijdemeren. In de verkenningsbuurten sluiten wij aan bij lopende bewonersinitiatieven en stimuleren wij een brede participatie om mogelijke alternatieven

en het tempo van de transitie te verkennen. Zo hopen wij te komen tot een gedragen keuze voor het opstarten van een eerste Wijkuitvoeringsplan. Deze visie geeft de kaders voor het aanwijzen en opstarten van een Wijkuitvoeringsplan.

In een Wijkuitvoeringsplan leggen wij de definitieve oplossingen en de afsluiting van het aardgas vast (zie ook het kader op de volgende pagina).

Hoe is de Transitievisie tot stand gekomen?

Deze visie is tot stand gekomen in afstemming met de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en in samenwerking met stakeholders. Dit zijn: woningcorporaties Vecht en Omstreken, Gooi en Omstreken, Dudok Wonen en De Alliantie, Energiecoöperatie Wijdemeren, netbeheerders Alliander en Stedin, Waterschap Amstel Gooi en Vecht en drinkwaterbedrijf PWN, Waternet en Vitens.

Bewoners zijn geïnformeerd over (het proces van) de warmtetransitie en de te maken keuzes. Via een gemeentebrede bewonersenquête (zie bijlage 1) is gelegenheid geboden om de voorkeuren, wensen en eventuele zorgen uit te spreken over de warmtetransitie. Deze wensen en zorgen zijn expliciet meegenomen in deze visie.

De visie 'Op weg naar Aardgasvrij' wordt minimaal elke vijf jaar herijkt. Daarbij is het mogelijk dat nieuwe kennis en inzichten worden ingezet bij de uitvoering van de warmtetransitie door dat wij deze visie binnen 2,5 jaar evalueren.

Wat is een verkenningsbuurt?

Een verkenningsbuurt is een buurt waar wij samen met inwoners en belanghebbenden de mogelijkheden in de warmtetransitie gaan verkennen. Er ligt nog niets vast. Wel zien wij in deze buurt een kans voor een collectief warmtenet.

In een verkenningsbuurt sluiten wij aan bij lopende initiatieven en roepen wij iedereen op mee te doen. Samen verkennen wij:

- De betrokkenheid en het draagvlak;
- Technische mogelijkheden van verschillende alternatieven voor aardgas.
- De kosten van deze transitie en hoe deze betaald kunnen worden.
- Financieringsmogelijkheden en subsidies.
- Wat iedereen nu al kan doen.

In een verkenningsbuurt werken wij aan de voorwaarden om voor 2026 minimaal één Wijkuitvoeringsplan op te starten. De gemeenteraad besluit welke buurt dit wordt en toets of aan onze kaders is voldaan om te starten met het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan.

Wat is een Wijkuitvoeringsplan?

Een Wijkuitvoeringsplan is een plan om de wijze van uitvoering vast te leggen voor de overstap op duurzame warmte. Hierin staat concreet:

- Wat de nieuwe warmteoplossing wordt;
- Wat er moet gebeuren aan alle gebouwen om deze geschikt te maken voor de warmte-oplossing (zoals isolatie);
- In het geval van een collectieve warmteoplossing: waar deze komt te liggen en hoe deze (gefaseerd) wordt aangelegd;
- Welke partijen een rol krijgen in de warmtetransitie van de buurt en hoe deze partijen worden gevonden (bijvoorbeeld door middel van een aanbesteding);. Daarmee kiest de gemeente ook haar rol.
- Hoe dit alles wordt gefinancierd en wie welk deel betaalt.

Wanneer het plan klaar is, is een besluit van de gemeenteraad nodig om deze vast te stellen. Dit doet de gemeenteraad door akkoord te gaan met een wijziging in het Omgevingsplan. Vanaf dit moment kan de uitvoering beginnen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 start met onze beleidskeuzes. Wat zijn de belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden voor de gemeente Wijdemeren, haar bewoners en belanghebbenden in de warmtetransitie. Deze kaders hanteren wij bij de keuze om een eerste Wijkuitvoeringsplan op te stellen.

Vervolgens geeft hoofdstuk 2 een beschrijving van de huidige situatie en de opgave. In dit hoofdstuk is ook een overzicht gegeven van de grootste kansen voor andere warmtebronnen dan aardgas.

In hoofdstuk 3 is per gebied beschreven wat volgens de huidige inzichten de meest waarschijnlijke alternatieven zijn voor aardgas.

Tot slot beschrijft hoofdstuk 4 de uitvoeringsstrategie. Deze omvat drie sporen:

Spoor 1: Gebiedsgerichte aanpak waarbij wij bewonersinitiatieven in vier zogenaamde 'verkenningbuurten' ondersteunen;

Spoor 2: Een gemeentebrede inzet op isoleren en het gasverbruik verlagen;

Spoor 3: Generiek voorbereiding van de gemeentelijke organisatie op de warmtetransitie

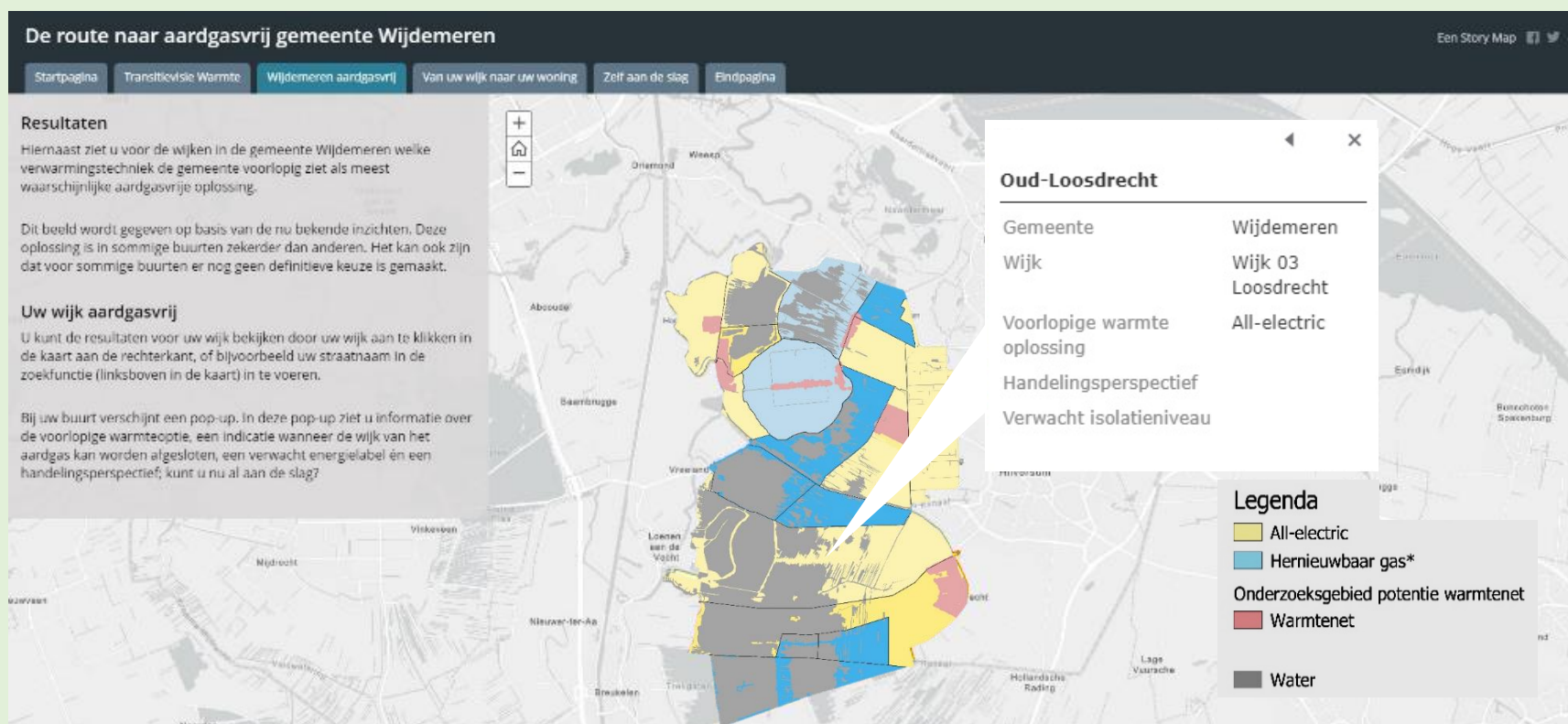
Online Storymap - voor alle inwoners en bedrijven

Parallel aan deze visie is een onlineversie ontwikkeld voor inwoners en bedrijven. Via deze online storymap geven wij inzicht in de mogelijk toekomstige warmtevoorziening per gebied, en de mate van zekerheid. Ook geven wij in deze storymap meer informatie over de verkenningsbuurten en wat inwoners zelf kunnen doen om bij te dragen aan de warmtetransitie.

Via deze weg nodigen wij iedereen uit om zich aan te sluiten bij lopende initiatieven of zelf aan de slag te gaan, initiatief te nemen en creatieve oplossingen te verzinnen. Goede initiatieven zorgen ervoor dat er misschien al op korte termijn een warmteoplossing kan komen.

Daarnaast kunnen via deze weg inwoners informatie inwinnen over wat zij zelf in huis nu al kunnen doen. Een voorbeeld zijn de 24 kleine energiebesparende maatregelen van de Energiecoöperatie Wijdemeren of maatwerkadvies via energiecoachgesprekken.

Speciale aandacht besteden wij aan monumenten. Wijdemeren heeft veel monumenten. Voor die doelgroep ligt ook een grote opgave. Via het Energiedienstenbedrijf wordt er een all-in pakket voor ontwikkeld. Ook zoekt de gemeente bij het opstellen van de omgevingsplannen ruimte voor de verduurzaming van monumenten. Op die manier gaat de gemeente drempels wegnemen zodat deze eigenaren met de energietransitie mee kunnen doen.

1 – Kaders voor de warmtetransitie

Dit hoofdstuk vat samen wat voor de gemeente Wijdemeren, belanghebbenden en inwoners belangrijk is in de warmtetransitie. Oftewel, de kaders voor de route naar aardgasvrij. Dit zijn:

- 1.1 Een gedragen warmtetransitie
- 1.2 Met gebiedsgerichte participatie van start
- 1.3 Een betaalbare warmtetransitie

De eerder door de gemeenteraad vastgesteld kadernotitie is belangrijke input voor deze kaders. Daarnaast hebben stakeholders actief hieraan bijgedragen. Ook geven wij met deze kaders invulling aan de resultaten van de bewonersenquête over aardgasvrij (zie bijlage 1). Deze enquête is medio 2021 gemeentebreed uitgezet en 717 keer ingevuld.

Naast de gemeentelijk kaders in dit hoofdstuk, zijn er randvoorwaarden die nodig zijn om Wijdemeren in 2050 aardgasvrij te maken (zie tekstvlak). Deze zijn echter met het schrijven van deze visie nog niet op orde. Deze externe factoren beïnvloeden het succes van de warmtetransitie in de gemeente. In de uitvoeringstrategie (hoofdstuk 4) is rekening gehouden met het feit dat deze randvoorwaarden nog niet zijn geregeld.

Randvoorwaarden op weg naar aardgasvrij

A. Voortvarend beleid en wetgeving op Rijksniveau

Het Rijk heeft een belangrijke rol in het opstellen en uitvoeren van nieuwe wetgeving zoals de Warmtewet 2.0. Ook betreft dit bijvoorbeeld beleid omtrent financieringsmiddelen, zoals gebouwgebonden financiering, belastingen en subsidies.

B. Uitvoeringskracht bij gemeente, stakeholders en de markt

Gemeenten, stakeholders en marktpartijen moeten voldoende middelen (geld, mankracht en kennis) hebben. Een aandachtspunt in de huidige markt is dat er een (oplopend) tekort is aan technisch personeel. Onder andere Netbeheer Nederland maakt zich zorgen over de beschikbaarheid van voldoende technische arbeidskrachten voor de energietransitie. Dit tekort aan geschikt personeel kan de uitvoering van de warmtetransitie ernstig vertragen.

C. Bekostiging lokale uitvoeringslasten

Zonder bijdrage van het Rijk voor de lokale uitvoeringslasten staat het starten van zelfs een eerste Wijkuitvoeringsplan onder financiële druk. In een brief van de minister van Binnenlandse Zaken aan ons college d.d. 12 januari 2021 wordt vermeld dat een volgend kabinet pas besluiten neemt over de bekostiging. De gemeente houdt de berichtgeving hierover uiteraard nauwlettend in de gaten. Financiering voor de uitvoering van Wijkuitvoeringsplannen moet wettelijk geborgd en beschikbaar zijn.

1.1. Een gedragen warmtetransitie

Beleidskeuze

- De gemeente Wijdmeren verplicht niemand om van het aardgas af te stappen.
- De gemeente Wijdmeren brengt een Wijkuitvoeringsplan pas tot uitvoering met breed draagvlak van eindgebruikers.

Onderbouwing

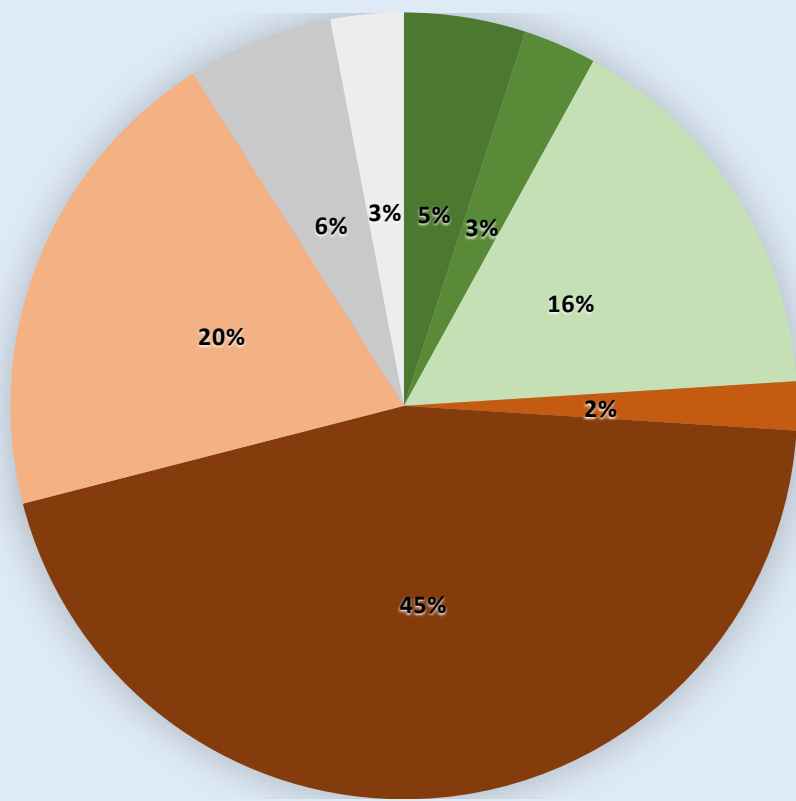
Wij zijn ons bewust van de levende maatschappelijke discussie over het afsluiten van het aardgas. De resultaten van een gemeentebrede bewonersenquête bevestigen dit beeld, zie onderstaande figuur.

De gemeente kiest er daarom voor om nog niemand te verplichten om van het aardgas af te stappen. Ook niet wanneer de gemeente met Warmtewet 2.0 de bevoegdheid krijgt om afkoppeling van het gas te verplichten.

De route naar aardgasvrij zal in Wijdmeren op vrijwillige basis plaatsvinden. Een breed draagvlak is daarmee noodzakelijk om tot een haalbaar Wijkuitvoeringsplan te komen. Wij juichen daarom bewonersinitiatieven toe en roepen iedereen op zij zich hierbij aan te sluiten. De gemeente ondersteunt deze initiatieven.

De gemeenteraad neemt uiteindelijk het besluit om een Wijkuitvoeringsplan op te starten en - na de onderzoeksfase - tot uitvoering te brengen. Zij bepaalt of er voldoende draagvlak is.

Hoe denkt u over aardgasvrij wonen?

- Mijn huis is al (bijna) aardgasvrij
- Ik heb concrete plannen om maatregelen te nemen
- Ik wil wel, maar de informatie is niet duidelijk, ik weet niet wat ik moet doen
- Het onderwerp interesseert me niet, ik merk het later wel als er gevolgen voor mij zijn
- Ik wil helemaal niet aardgasvrij
- Anders (oud huis, hoge kosten, niet realistisch, geen goede alternatieven)
- Ik ben huurder, ik ben afhankelijk van was de woningcorporatie doet.
- Weet niet/geen mening

1.2. Met buurtgerichte participatie van start

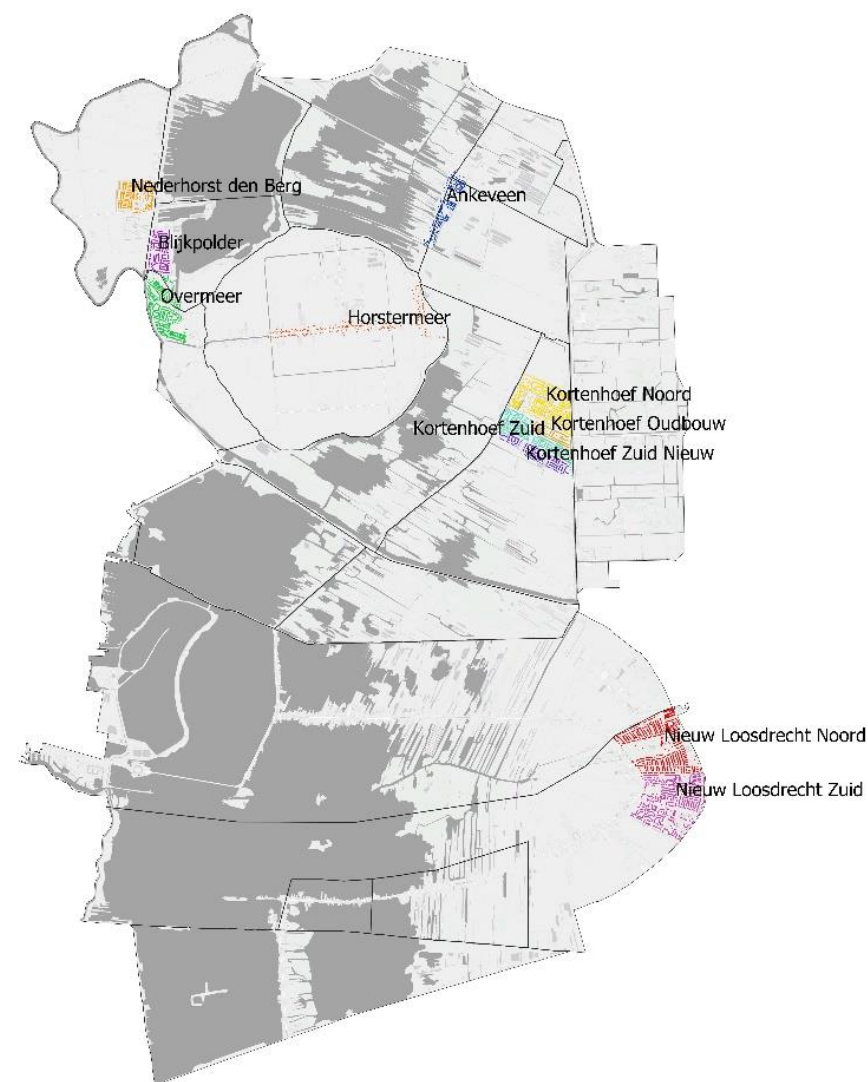
Beleidskeuze

- De gemeente Wijdmeren start in 2022 een buurtgericht participatieprogramma om te komen tot een gedragen keuze voor een eerste Wijkuitvoeringsplan. Hiervoor wijzen wij verkenningbuurten aan.
- De gemeente Wijdmeren start vóór 2026 met het opstellen van een eerste Wijkuitvoeringsplan en volgt een exponentieel groeipad.

Onderbouwing

Om een gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken hebben wij een logische indeling van de gemeente gemaakt op basis van onder andere energielabels en de warmtevraagdichtheid (zie ook hoofdstuk 2). Er zijn gebieden met hogere warmtevraagdichtheid, die wij in elf relatief homogene buurten kunnen indelen (zie figuur 1). Ook zijn deze buurten qua grootte (500+ woningen) mogelijk interessant zijn voor een collectieve oplossing zoals een warmtenet. Daarnaast hebben het gehele buitengebied, de vrij liggende bedrijventerreinen (Boomgaard, Slenk, Zodde en Reeweg) en de lintbebouwing een lage warmtevraagdichtheid. In deze gebieden ligt een individuele oplossing meer voor de hand.

Uit de 11 clusters kiezen wij vier zogenaamde 'verkenningbuurten' (zie hoofdstuk 4). In deze verkenningbuurten starten wij een brede participatie met de bedoeling dat er minimaal één van deze vier verkenningbuurt en voor 2026 start met een Wijkuitvoeringsplan.

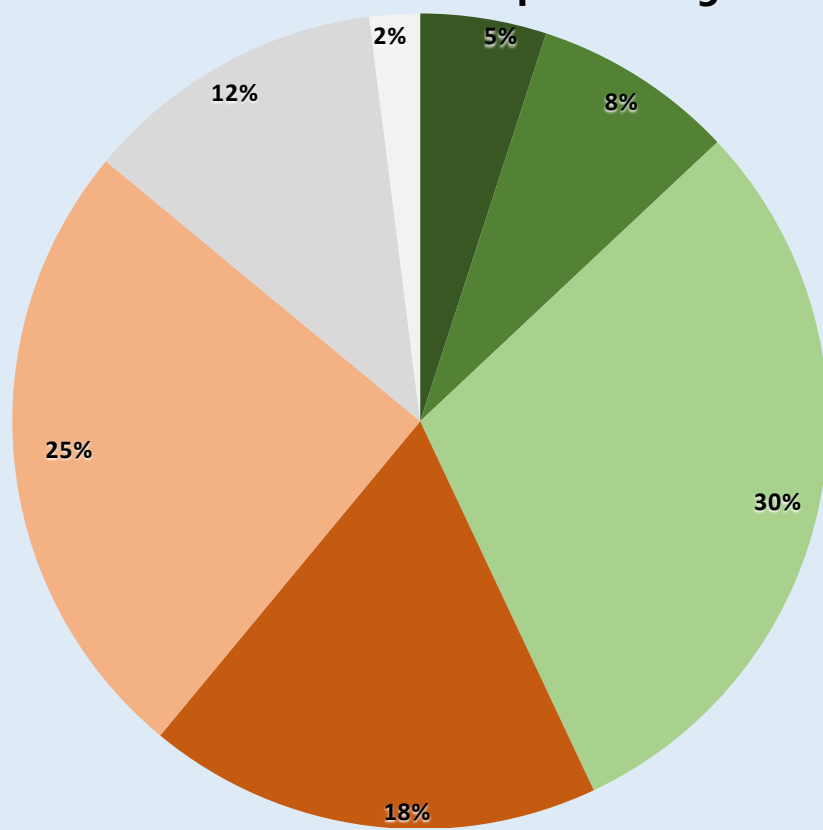
Figuur 1- Gebiedsindeling Wijdmeren. Elf clusters zijn aangegeven. Lichtgrijs is buitengebied. Donkergrijs is water.

Met het opstarten van één Wijkuitvoeringsplan voor 2026 kiest Wijdmeren voor een exponentieel tijdspad. Dit betekent dat er steeds meer gebouwen aardgasvrij worden. Het voordeel van deze strategie is dat er langzaam kan worden begonnen, geleerd wordt van de eerste trajecten en later opgeschaald kan worden.

Met deze keuze sluiten wij aan op het resultaat van de

bewonersenquête (zie onderstaande figuur). Totaal geeft 30% van de respondenten aan te willen starten, maar voorzichtig en op kleine schaal. Daarnaast geeft 18% aan zo laat mogelijk te willen starten. Een exponentieel groeipad sluit aan bij deze twee groep. Een groep van 13% geeft aan sneller te willen. Het starten met vier verkenningsbuurten sluit mogelijk aan bij hun wens.

Wat vindt u van het tempo dat de gemeente zou moeten volgen om aardgasvrij te worden?

- Zo snel mogelijk, alle woningen vóór 2030 aardgasvrij.
- In een hoog tempo: nu beginnen en voor 2040 aardgasvrij.
- Ik vind dat we wel moeten starten, maar wel voorzichtig en op kleine schaal want er is nog veel onbekend.
- Zo laat mogelijk, dus tussen 2040 en 2050 pas op grote schaal aan de slag.
- Anders (overwegende reacties: eerst goed onderzoeken, wachten op waterstof of helemaal niet overgaan).
- Ik weet er onvoldoende van, dus kan dit niet inschatten.
- Weet niet/geen mening.

1.3. Een betaalbare warmtetransitie

Beleidskeuze

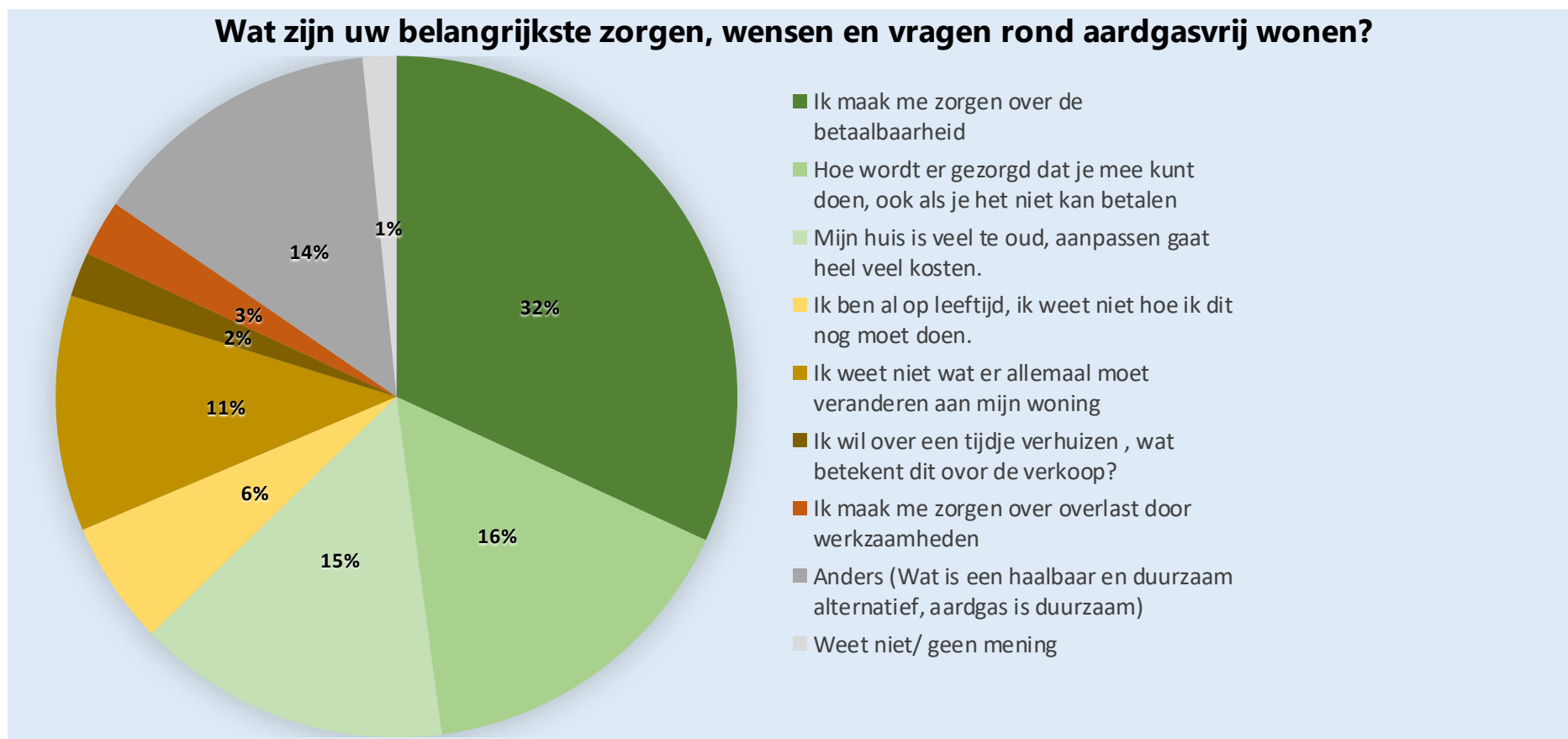
- Een voorwaarde om een Wijkuitvoeringsplan tot uitvoering te brengen, is de betaalbaarheid voor alle eindgebruikers.
- De gemeente Wijdmeren kiest – samen met bewoners en betrokkenen – waar mogelijk voor collectieve warmteoplossingen boven individuele oplossingen, om ongelijkheid tegen te gaan.

Onderbouwing

Uit de bewonersenquête blijkt de betaalbaarheid van de warmtetransitie de grootste zorg te zijn, zie onderstaande figuur.

Daarom stelt de gemeente de eindgebruikerskosten als belangrijkste afweging om wel of niet met de uitvoering van een Wijkuitvoeringsplan te starten. De eindgebruikerskosten zijn de kosten die woningeigenaren betalen om hun woning te verduurzamen en over te schakelen naar aardgasvrij.

Momenteel is het verduurzamen van woningen echter niet woonlastenneutraal. Dat wil zeggen dat de maandelijkse kosten van een bewoner aan de woning (zoals energie, onderhoud, huur of aflossing van de hypotheek) in de nieuwe situatie ongeveer gelijk blijven. Een analyse naar de eindgebruikerskosten in de dorpskernclusters in de gemeente Wijdmeren laat dit zien (zie figuur 2 op de volgende pagina).

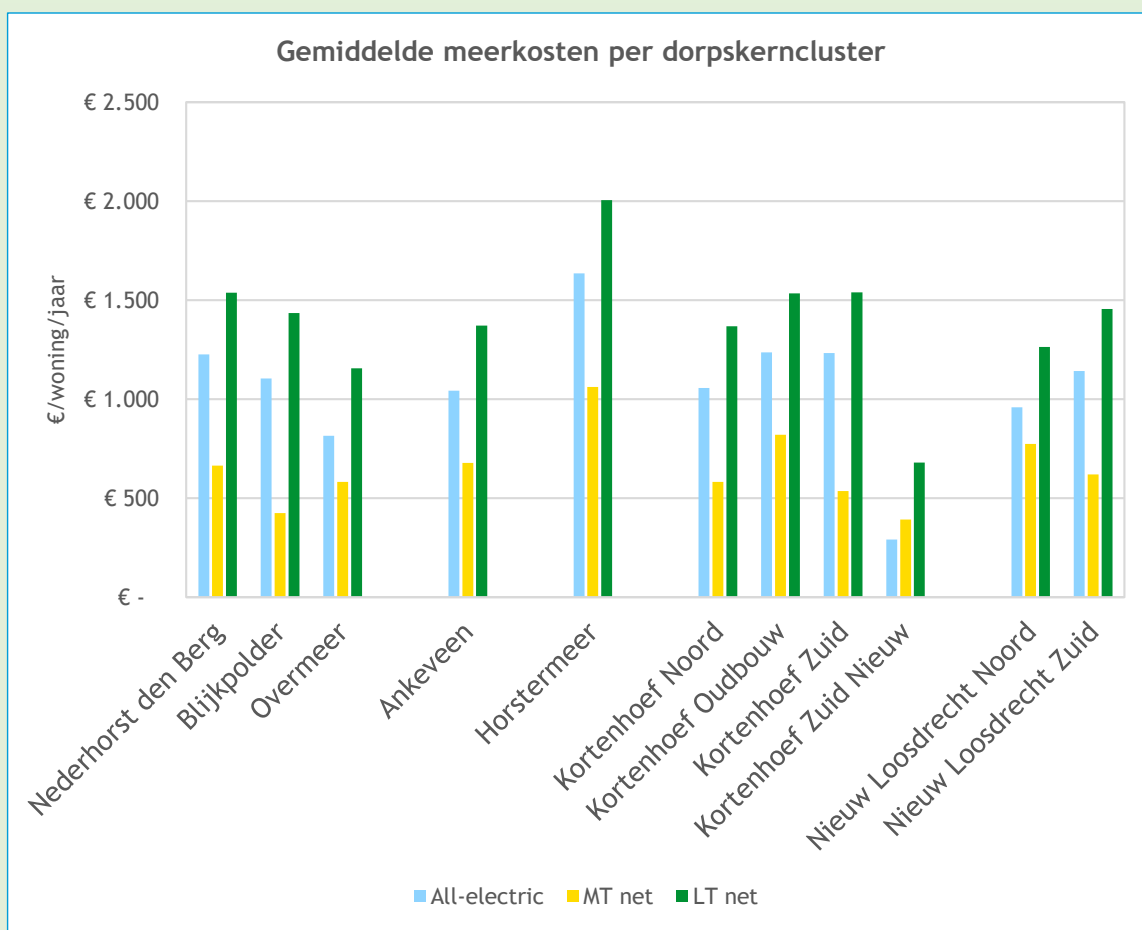

Woonlastenneutraliteit (een streven dat ook in het Klimaatakkoord wordt genoemd) kan worden bereikt door aanbod- en vraagbundeling en/of met (nieuwe) financieringsvormen. Participatie via coöperatieve warmtebedrijven kan hier ook een bijdrage aan leveren.

Uit deze analyse blijkt van alle alternatieven een 50 tot 70 graden collectief warmtenet voor eindgebruikers (inwoners en bedrijven) vaak de laagste kosten per jaar oplevert. Dit komt voornamelijk doordat de kosten voor isolatie lager zijn dan bij laagtemperatuur warmtenetten of warmtepompen (all-electric). Met dit gegeven en

omdat wij een warmtenet als sociale oplossing zien, zetten wij in eerste instantie in op collectieve warmtenetten in de dorpskernen.

Daarnaast biedt de warmtetransitie ook kansen. Door de warmtevraag lokaal in te vullen via collectieve warmtenetten ontstaat er zeggenschap over de leveringsvoorwaarden en controle over de prijs. Door het benutten van lokale warmtebronnen zoals aquathermie valt de afhankelijkheid van de olie en gas grotendeels weg. Daarmee ontstaat er een stabielere situatie in de warmtevoorziening en energierekening.

Figuur 2: Meerkosten van duurzame warmtebronnen in euro's per woning per jaar, afgezet tegen de gasprijs van begin 2021. Hierbij is gekeken naar de 11 gedefinieerde clusters uit figuur 1.

Uit de analyse blijkt dat alternatieven voor aardgas gemiddeld duurder zijn. Een structurele stijging van de gasprijs zou de alternatieven aantrekkelijker maken. Met het schrijven van deze visie is hier geen voorspelling over te maken.

Verder onderzoek naar aanbod- en vraagbundeling en met (nieuwe) financieringsvormen is nodig om alternatieven financieel concurrerend te maken met aardgas.

In deze analyse zijn ook de meerkosten van isolatie per woning meegenomen. Zo moet een woning beter geïsoleerd zijn voor een warmtepomp (all-electric) en laag temperatuur warmtenet (LT net). Voor een midden temperatuur warmtenet (MT net) hoeft er minder geïsoleerd te worden om een woning te verwarmen. Isolatie is echter altijd aan te raden om de energierekening laag te houden.

2. Huidige situatie en opgave

2.1 De isolatiegraad

De isolatie van een woning is een belangrijke factor in de huidige warmtevraag. De naastgelegen figuur geeft de energielabels van de gebouwen in Wijdmeren weer. Deze energielabels zijn een indicatie van de isolatiegraad.

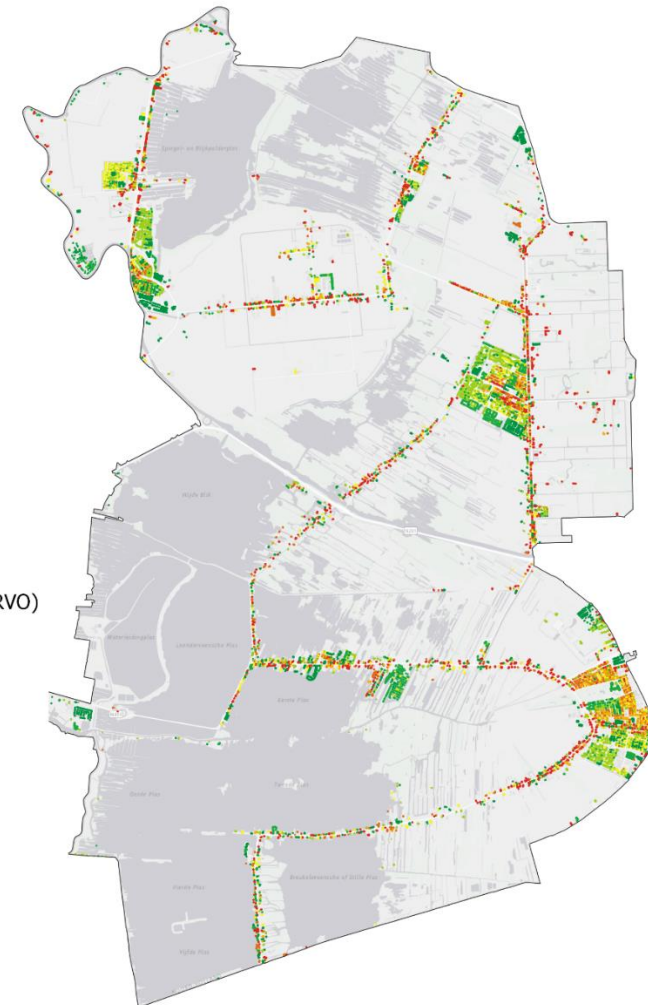
Er is een duidelijke onderscheid tussen de grotere dorpskernen en de lintbebouwing in Wijdmeren. Nederhorst den Berg, Kortenhoeve en Nieuw-Loosdrecht bestaan uit blokken naoorlogse woningen met matig (label C-D) en relatief goed (label A-B) geïsoleerde woningen, met een aantal oude minder goed geïsoleerde stroken tussendoor (label E-G). Het buitengebied en lintbebouwing kent een grote diversiteit aan energielabels.

De Rijksoverheid heeft onlangs een standaard gepubliceerd voor de benodigde isolatie van woningen. Deze is gebaseerd op de bouwkundige/ technische mogelijkheden in combinatie met de financiële haalbaarheid. Bijvoorbeeld: woningen zonder spouwmuur vergaand isoleren vraagt hogere investeringen. De standaard is daarom voor vooroorlogse woningen minder strikt zijn dan voor naoorlogse woningen. Deze standaard geeft aan wanneer een woning goed genoeg geïsoleerd is om aardgasvrij te worden, zie <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/standaard-en-streefwaarden-voor-woningisolatie>

Legenda

Energielabels (bron: RVO)

- A
- B
- C
- D
- E
- F
- G
- Onbekend

Figuur 3- Energielabels in Wijdmeren

2.2 De warmtevraag

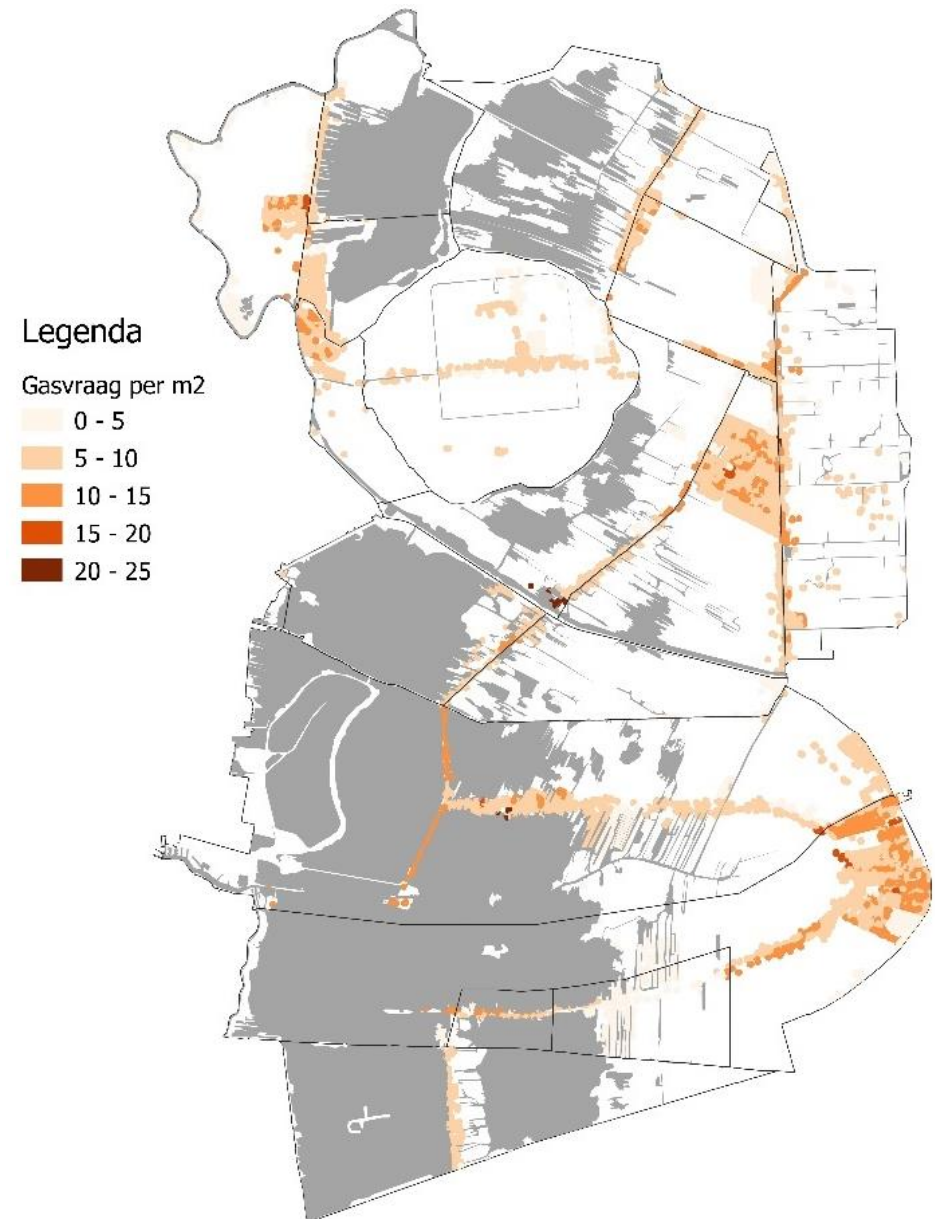
De totale warmtevraag van de gebouwde omgeving in de gemeente Wijdmeren is ongeveer 800 TJ per jaar. Tussen 2015 en 2019 is het totale energieverbruik van woningen in de gemeente Wijdmeren (aardgas en elektriciteit) gedaald met 3%. Dit komt onder andere door verbeteringen van het isolatieniveau van woningen, de vervanging van oude verwarmingssystemen door efficiëntere systemen, en warmere winters als gevolg van klimaatverandering. Daarnaast worden nieuwbouwwoningen energiezuinig gebouwd en sinds 2020 bijna uitsluitend aardgasvrij opgeleverd. Het Planbureau voor de Leefomgeving verwacht dat voor heel Nederland een dalende trend van gasverbruik blijft doorzetten. Over heel Nederland resulteert dit in een daling van 16% tot 2030.

In de naastgelegen figuur ziet u de warmtevraag per m² per woningen. Hierin is te zien dat dichter bebouwde gebieden clusters zijn met een hogere warmtevraag.

Daar tegen hebben het buitengebied, de lintbebouwing en de losliggende bedrijventerreinen een lage warmtevraagdichtheid.

Met dit inzicht hebben wij grofweg een tweedeling in de gemeente kunnen maken.

- 1- Gebieden met een grotere warmtevraagdichtheid. Hier behoort een collectief warmtenet tot de mogelijke alternatieve voor aardgas
- 2- Gebieden met een lage warmtevraagdichtheid. Hier zal een individuele oplossing of hernieuwbaar gas het alternatief worden voor aardgas.

Figuur 4 - Warmtevraag uitgedrukt in gasvraag per m².

2.3 Mogelijke warmtebronnen en technieken

Om onze warmtevraag aardgasvrij in te vullen, is het nodig om gebruik te maken van duurzame warmtebronnen en technieken. Op basis van onderzoek naar de mogelijkheden voor Wijdmeren (zie bijlage 2) blijkt 'aquathermie' voor buurten met een hoge warmtevraagdichtheid een interessante oplossing. Voor overige gebieden zal een individuele warmtepomp of mogelijk hernieuwbaar gas volgens huidige kennis en inzichten het alternatief voor aardgas worden.

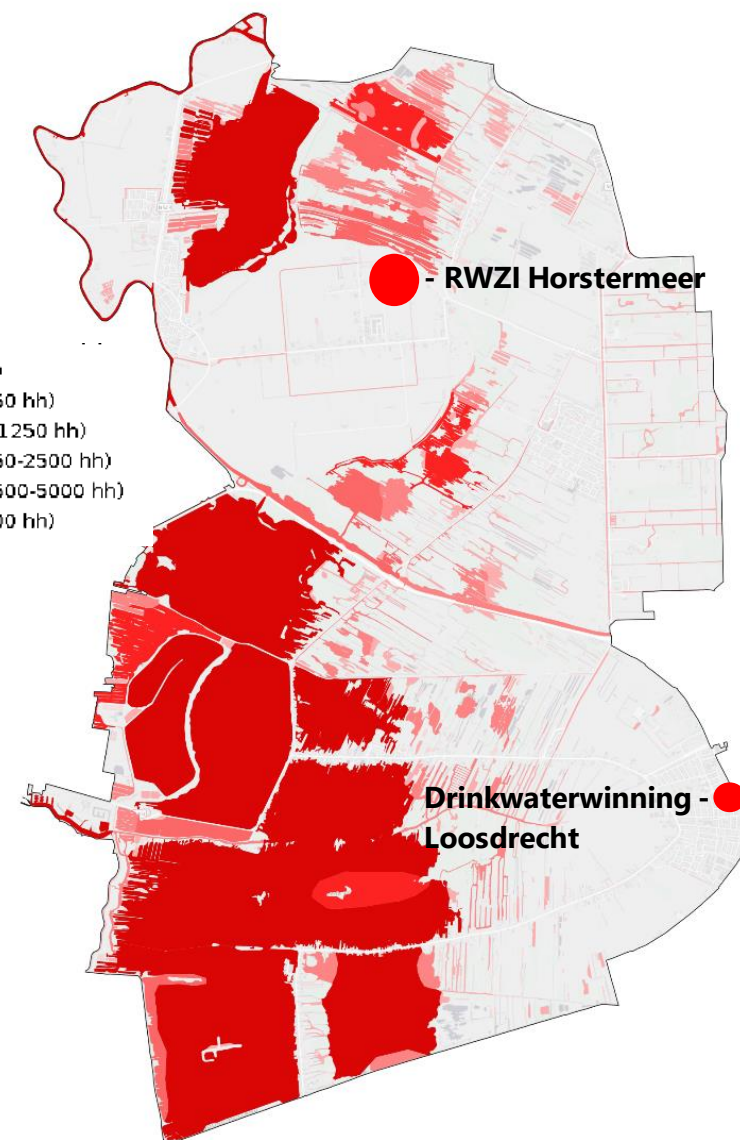
Aquathermie

Aquathermie is het benutten van warmte uit oppervlaktewater, afvalwater of drinkwater. Uit oppervlaktewater kan warmte op lage temperatuur (<30 °C) worden gewonnen. Deze warmte kan met warmtepompen naar hogere temperatuurniveaus worden omgezet.

- Thermische Energie uit Oppervlaktewater (TEO). De plassen, sloten, kanalen en petgaten zijn potentiële warmtebronnen. Gezamenlijk hebben deze voldoende potentie om in onze huidige warmtevraag van 590TJ te voorzien. Potentieel zijn de Spiegelplas en Vecht interessante warmtebronnen voor Nederhorst den Berg. Mogelijk is de 's Gravelandse vaart een warmtebron voor Kortenhoef.
- Thermische Energie uit Afvalwater (TEA). De Rioolwaterzuivering (RWZI) Horstermeer heeft restwarmte in het gezuiverde afvalwater. Totaal is hier ongeveer 122 TJ beschikbaar. Dit biedt kansen voor Ankeveen (dorp) en Nieuw-Walden.
- Thermische Energie uit Drinkwater (TEO). In Loosdrecht wordt drinkwater gewonnen. Deze winning is een mogelijke warmtebron voor de kern Nieuw-Loosdrecht. Hier mogelijk 20-45 TJ beschikbaar.

Legenda

- < 1 TJ/jaar (0-25 hh)
- 1 - 10 TJ/jaar (25-250 hh)
- 10 - 50 TJ/jaar (250-1250 hh)
- 50 - 100 TJ/jaar (1250-2500 hh)
- 100 - 200 TJ/jaar (2500-5000 hh)
- > 200 TJ/jaar (> 5000 hh)

Figuur 5– Potentie aquathermie in Wijdmeren

Individuele warmtepomp

Warmtepompen gebruiken warmte uit de lucht, ondiepe bodem of oppervlaktewater om de woning te verwarmen. Deze warmte wordt door middel van elektriciteit geschikt gemaakt voor verwarming.

Hernieuwbaar gas: Groengas en waterstof

Een hr-ketel en hybride warmtepomp gebruiken gas als warmtebron. Nu is dat nog aardgas, maar om te verduurzamen stappen we in de toekomst mogelijk over op hernieuwbaar gas, zoals groengas en waterstof. Tot en met 2030 is het nog erg onzeker hoeveel hernieuwbaar gas er beschikbaar zal zijn en voor wie. Op de korte termijn is hernieuwbaar gas daarom nog niet beschikbaar als duurzame warmtebron.

Geothermie

Geothermie is warmte die door middel van boringen uit diepe aardlagen wordt verkregen. Het gaat hierbij om warmte van ongeveer 70 °C. Een geothermieboring is geschikt voor een warmtenet van minimaal 4.000 woningen. Geothermie lijkt voor Wijdmeren daarom geen geschikte warmtebron. De kernen in Wijdmeren zijn hiervoor te klein.

Biomassa

Door het verbranden van houtige biomassa kan elektriciteit en warmte worden opgewekt. De warmte kan gebruikt worden in warmtenetten. De gemeente Wijdmeren heeft eerder samen met de regio Gooi en Vechtstreek besloten om niet in te zetten op biomassa, omdat deze vorm van warmtewinning niet als duurzaam wordt gezien.

Restwarmte

Restwarmte is warmte die beschikbaar komt als restproduct van met name industriële processen. Deze warmte is over en wordt niet meer binnen het bedrijf zelf gebruikt. Daarom kan deze warmte middels een warmtenet gebruikt worden om gebouwen in de omgeving te verwarmen. Op hoge temperatuur (70 °C en meer) zijn in de omgeving van Wijdmeren geen bedrijven te vinden die dergelijke restwarmte over hebben.

Op lagere temperaturen (<55 °C) zijn er wel enkele bedrijven die mogelijk restwarmte kunnen leveren, zoals supermarkten. Deze bronnen zijn kleinschalig, en zullen op zichzelf geen basis kunnen vormen voor een warmtenet.

2.4 De opgave

De gemeente Wijdmeren kent ongeveer 11.000 woningen en 2.500 utiliteitsgebouwen. Dat betekent dat er vanaf nu ieder jaar zo'n 380 woningen en 85 utiliteitsgebouwen over moeten stappen op volledig duurzame warmte. Dit tempo is in de komende jaren nog niet haalbaar. Wij gaan er in deze visie van uit dat dat later wel het geval zal zijn. Dan hebben we meer ervaring opgedaan, zijn de technieken verder ontwikkeld en is er meer duidelijkheid over de kosten en baten van alle oplossingen. We gaan daarom in Wijdmeren uit van een *exponentieel tijdsfad* waarin we gaandeweg steeds verder versnellen om uiteindelijk het doel van 2050 aardgasvrij te halen. Dit tijdsfad lichten we toe in Hoofdstuk 4.

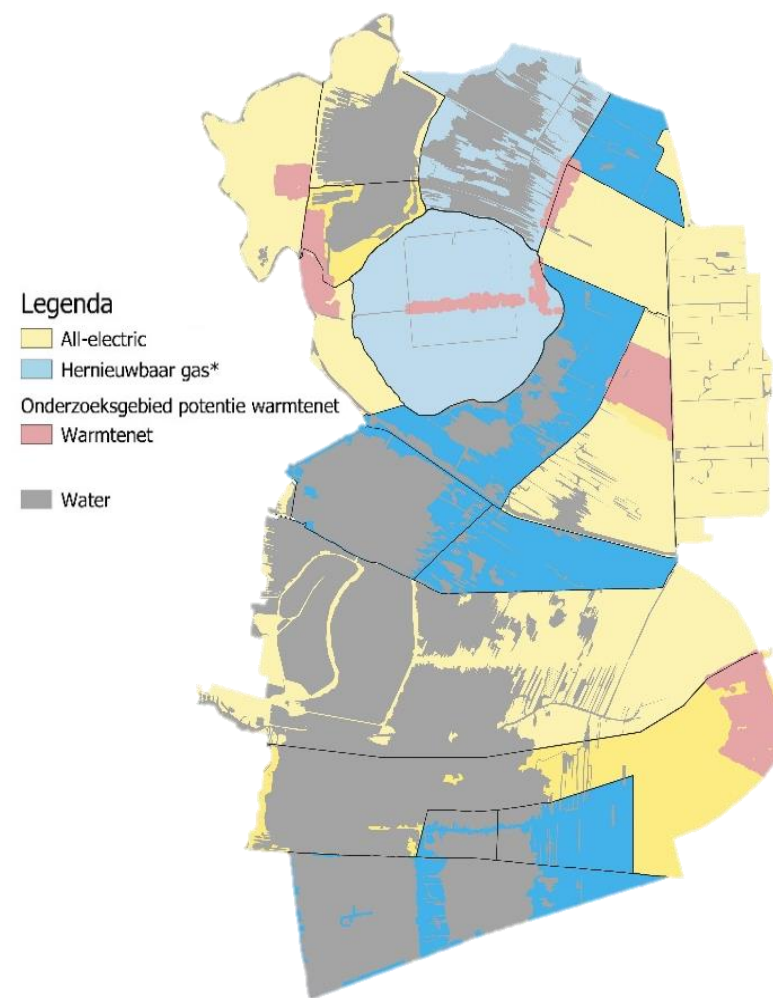
3 – Alternatief voor aardgas

Met de kennis van nu zijn de mogelijke alternatieven voor aardgas onderzocht. Daarbij is rekening gehouden met de kosten, de warmtevraagdichtheid, de isolatie van de woningen en welke warmtebronnen beschikbaar zijn. De gepresenteerde alternatieven zijn geen definitieve keuzes en zijn gemiddelden voor een buurt. Een verdere verkenning is nodig.

Warmtenet. Voor gebieden met een hoge warmtevraagdichtheid is een warmtenet eventueel mogelijk. Deze gebieden hebben een potentiële warmtebron op basis van aquathermie die verder onderzocht dient te worden. Isolatie blijft echter de eerste stap voor deze woningen. Wanneer een warmtenet toch niet mogelijk blijkt, zal er gekeken worden naar een individuele warmtepomp of hernieuwbaar gas.

Hernieuwbaar gas. Voor Boomhoek, Muijeveld, Kromme Rade, Wijde Blik, Oud-Kortenhoef en Hollandsch Ankeveen lijkt hernieuwbaar gas een mogelijk alternatief. Of dit gas daadwerkelijk beschikbaar komt, is echter nog onbekend (zie ook bijlage 3). Mocht in de toekomst geen hernieuwbaar gas beschikbaar komen, dan is een individuele warmtepomp het meest waarschijnlijk. Gelet op de aanwezige woningisolatie (vaak matig) en (daardoor) de hoge kosten is een individuele warmtepomp op dit moment voor veel woningen in deze buurten niet aantrekkelijk. Wij adviseren de woning te isoleren op natuurlijke momenten, en eventueel het plaatsen van hybride warmtepompen.

Buurten met all-electric als voorkeursoplossing. Buurten waar all-electric als voorkeursoplossing naar voren komt, moeten allereerst goed worden geïsoleerd. Voor een warmtepomp is een goed isolatieniveau nodig. Buurten zoals Kortenhoef-Zuid Nieuw bestaan uit recente nieuwbouw, waardoor er maar weinig aanvullende isolatie nodig is voordat kan worden overgestapt naar een elektrische warmtepomp. Voor de rest van het buitengebied is deze opgave groter.

Figuur 6 – Mogelijke alternatieven voor aardgas

4 – Uitvoeringsstrategie 2022-2026

Op weg naar een aardgasvrije gemeente volgen wij drie sporen:

Spoort 1: Gebiedsgerichte aanpak. De eerste jaren zullen in het teken staan van verdere participatie en verkenningen in buurten die interessant lijken om als eerste aan de slag te gaan. Initiatieven van bewoners, ondernemers en organisaties zijn een belangrijk aspect in onze uitvoeringsstrategie. Dat ligt in het verlengde van het uitgangspunt dat we mensen niet willen verplichten om maatregelen te treffen (zie paragraaf 4.1). Daarnaast past dit in de huidige werkwijze van de gemeente om samen met partners (zie onderstaande tekstvlak).

Spoort 2: Gemeente breed de warmtevraag beperken. Wij blijven inzetten op verdere energiebesparing en het stimuleren van onze inwoners om zelf al maatregelen te treffen op natuurlijke momenten. (zie paragraaf 4.2).

Spoort 3: Generieke voorbereiding warmtetransitie. Samen met partners werken wij aan generieke voorbereidingsstappen en kennisontwikkeling. (zie paragraaf 4.3).

Ankeveen Aardgasvrij met Aquathermie

Kan Ankeveen van het aardgas af? Dat is de centrale vraag in het bewonersinitiatief Ankeveen Aardgasvrij met Aquathermie. De Energiecoöperatie Wijdmeren is dit initiatief gestart en heeft inwoners, Woningcorporatie Gooi en Omstreken, gemeente Wijdmeren, Waternet, Alliander en ander partijen met elkaar verbonden om de mogelijkheden van de warmtetransitie te verkennen.

Gezamenlijk verkennen wij of het financieel en technisch haalbaar is om de RWZI Horstermeer als warmtebron voor Ankeveen te benutten en of hiervoor onder inwoners draagvlak is. Met provinciale subsidie en eigengeld wordt dit onderzoek uitgevoerd.

Deze aanpak en manier van samenwerking tussen alle betrokken partijen stimuleert de gemeente Wijdmeren. Zie voor meer informatie of dit en andere lopende initiatieven

www.ecwijdmeren.nl

4.1 Spoor 1: Gebiedsgerichte aanpak

Wij kunnen niet overal tegelijk beginnen om van het aardgas af te stappen. Bovendien is een verdere verkenning nodig om te kunnen besluiten welke buurt in aanmerking komt voor zo'n eerste Wijkuitvoeringsplan. Daarbij moeten wij inwoners intensief betrekken om tot gedragen plannen te komen. Dit doen wij door verkenningsbuurten aan te wijzen.

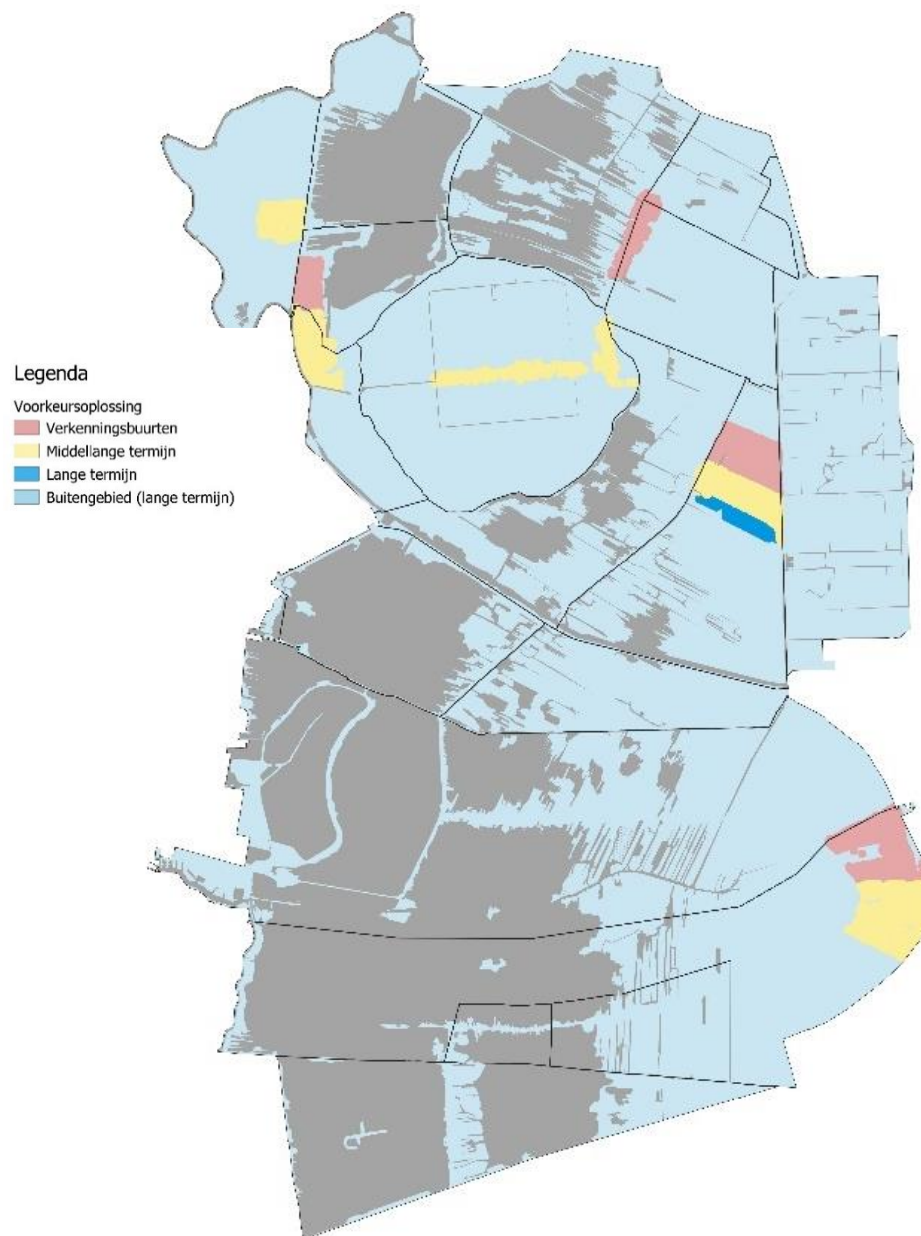
Initiatiefnemers die midden in de samenleving staan, krijgen daarin een cruciale rol in de verkenningsbuurt. Zij krijgen – als zij dat willen – ondersteuning bij het uitwerken en uitvoeren van de plannen voor hun buurt. Tegelijkertijd stimuleren wij iedereen om zich aan te sluiten bij lopende initiatieven of om nieuwe buurtinitiatieven op te starten.

Met een afwegingskader en in afstemming met stakeholders en buurtinitiatieven hebben wij een volgorde gemaakt in alle buurten (zie hiervoor ook Bijlage 4). Wij prioriteren buurten waar een collectief warmtenet mogelijk lijkt boven buurten waar individuele oplossingen (warmtepomp of groengas/waterstof) zeker zijn. Daarbij sluiten wij aan bij lopende initiatieven van inwoners die rond dit onderwerp zijn georganiseerd.

Op basis van dit afwegingskader hebben we alle buurten in Wijdmeren onderverdeeld in drie type buurten:

- Verkenningsbuurten
- Middellange termijn-buurten
- Lange termijn-buurten

Deze indeling is weergegeven in figuur 7 en tabel 1.

Figuur 7 – Verdeling van buurten

Tabel 1 – Overzicht van de fasering van de buurten in Wijdemerren

CBS-Buurt	TVW buurt	Voorkeursoplossing	Verkenning s-buurt	Middellange termijn-buurten	Lange termijn buurten
's-Graveland	Lint / buitengebied	All-electric			√
Oud-Kortenhoef	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Rade, Oranjebuurt, Munniksveen en omgeving	Kortenhoef Noord	Lopend initiatief	√		
	Kortenhoef Oudbouw	Warmtenet		√	
	Kortenhoef Zuid	Warmtenet		√	
	Kortenhoef Zuid Nieuw	All-electric			√
Moleneind	Lint / buitengebied	All-electric			√
	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Kromme Rade	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Ankeveen	Ankeveen-dorp	Lopend initiatief	√		
	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Ankeveense Rade	Ankeveen-dorp	Lopend initiatief	√		
	Lint / buitengebied	All-electric			√
Hollandsch Ankeveen	Ankeveen-dorp	Lopend initiatief	√		
	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Oud-Loosdrecht	Lint / buitengebied	All-electric			√
Nieuw-Loosdrechtsedijk	Nieuw Loosdrecht Noord	Lopend initiatief	√		
	Nieuw Loosdrecht Zuid	Warmtenet		√	
	Lint / buitengebied	All-electric			√
Muijeveld	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Boomhoek	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Breukeleveen	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Horn- en Kuijerpolder	Nederhorst Den Berg	Warmtenet		√	
	Lint / buitengebied	All-electric			√
Blijkpolder	Blijkpolder	Opstarten initiatief	√		
	Lint / buitengebied	All-electric			√
Horstermeer	Horstermeer	Warmtenet		√	
	Lint / buitengebied	Hernieuwbaar gas			√
Spiegelpolder	Overmeer	Warmtenet		√	
	Lint / buitengebied	Warmtenet			√

Tabel 1 geeft een overzicht en eerste inzicht in welke wijk wanneer start met het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan. Daarbij geldt dat in iedere buurt het sowieso nodig is om te werken aan energiebesparing en woningisolatie. We onderscheiden drie termijnen.

Verkenningbuurten (2022)

Vier gebieden zijn interessant als verkenningbuurt: Ankeveen-dorp, Kortenhoef-Noord, Nieuw-Loosdrecht-Noord en Blijkpolder.

In de eerste drie genoemde buurten loopt al een bewonersinitiatief om de alternatieven voor aardgas te verkennen. Uit onze analyse blijkt dat de Blijkpolder ook kansrijk is doordat de meerkosten voor een warmtenet ten opzichte van aardgas het laagste zijn.

De analyses voor deze visie laten echter nog niet zien of er in de verkenningbuurten ook een sluitende businesscase is om een warmtenet daadwerkelijk te realiseren of dat er onder de inwoners voldoende draagvlak voor is. Dit moet worden onderzocht. Mogelijk blijkt een andere techniek wel veel haalbaarder en wenselijk.

Daarom ondersteunen wij de lopende initiatieven en roepen wij inwoners op zich hierbij aan te sluiten of zelf een initiatief te starten. De gemeente neemt een faciliterende en verbindende rol in de participatie en verdere technische onderzoeken. Samen met de inwoners werken wij toe naar het opstarten van minimaal één Wijkuitvoeringsplan voor 2026.

In dit proces werken wij zoveel mogelijk samen met de bewoners en andere belanghebbende stakeholders in de buurt. Het doel is om

tot een plan te komen dat op zoveel mogelijk draagvlak in de buurt kan rekenen. Dit plan leggen wij vervolgens aan de gemeenteraad ter besluitvorming voor.

Middellange termijn-buurten (2025 – 2045)

Op middellange termijn starten wij in de buurten die niet zijn aangewezen als verkenningbuurt, maar waar een collectief warmtenet wel technisch mogelijk lijkt. In deze buurten is vooralsnog geen bewonersinitiatief rond dit thema actief. Wij raden inwoners aan hun woning stapsgewijs te isoleren om het gasverbruik te verlagen. Ook kan een hybride warmtepomp worden geplaatst, om op korte termijn al veel aardgas te besparen.

Lange termijn-buurten (2025 – 2050)

In de buurten waar een individuele warmtepomp of groengas/waterstof meest waarschijnlijk is stimuleren wij inwoners de woning te isoleren en het gasverbruik te verlagen. Hierna kan het op natuurlijk momenten, zoals bij renovatie, het vervangen van de cv-ketel of een verhuizing kan het interessant zijn om van het aardgas af te stappen of een hybride warmtepomp te installeren. De woningen in het dorpskerncluster Kortenhoef-Zuid-Nieuw zijn al goed geïsoleerd en zouden mogelijk al direct over kunnen stappen op een elektrische warmtepomp.

Hernieuwbaar gas is niet voor 2030 beschikbaar en het is momenteel nog onduidelijk in welke hoeveelheden en tegen welke prijs. Wanneer de visie 'Op weg naar aardgasvrij' in 2026 wordt herijkt, kijken we of met de inzichten van dat moment de keuze voor deze buurten overeind blijft.

4.2 Spoor 2: Gemeentebreed de warmtevraag beperken

Wat we niet gebruiken aan energie, hoeven we niet te verduurzamen. Gemeentebreed zetten wij ons daarom in om samen met partners de energievraag van inwoners, bedrijven en organisaties te verlagen, passend bij de beoogde duurzame warmtebron. Hiervoor werken wij samen met de Woningcorporaties, de Omgevingsdienst (OFGV), de Energiecoöperatie Wijdemeren het gemeentelijke energieloket en het regionale Energiedienstenbedrijf.

Wij geven specifiek aandacht aan de woningen waar een individuele oplossing meest waarschijnlijk is (nieuwbouw na 1990, lintbebouwing en buitengebieden). Hybride warmtepompen kunnen hier tot 2040 oplossingen zijn om significant energie te besparen. Wij stellen energiecoaches in staat om hier deskundig over te adviseren. Anderzijds kan nu al worden gestart om individuele warmtepompen op natuurlijke momenten (verhuizing/verbouwing) onder de aandacht te brengen in buurten die naar verwachting all-electric worden. Wat bewoners zelf de komende jaren al kunnen doen, wordt verder toegelicht in Bijlage 5.

Specifiek voor bedrijven werken wij samen met de OFGV in het project 'stimulerend toezicht'. We zetten ons in om 40 grote bedrijven hieraan deel te laten nemen. Daarnaast zetten we ons de komende jaren in om alle bedrijven te laten voldoen aan de informatieplicht.

Ketensamenwerking Gooi en Vechtstreek

Het Energiedienstenbedrijf stimuleert en optimaliseert de ketensamenwerking. Ook organiseert zij de aanbodkant samen met regionale bouw- en installatiebedrijven in de vorm van bouwcoalities die totaal concepten ontwikkelen voor het verduurzamen van woningen, inclusief energieprestatiegarantie.

In de ketensamenwerking is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de energiecoöperaties en het Energiedienstenbedrijf.

4.3 Spoor 3: Generieke voorbereiding warmtetransitie

Er is momenteel geen extra uitvoeringscapaciteit bij de gemeente voor het maken van een Wijkuitvoeringsplan, noch zijn hiervoor de middelen begroot. Het maken van een Wijkuitvoeringsplan voor één buurt en het vervolgens uitvoeren daarvan, vraagt circa 2 fte per jaar voor een periode van circa 10 jaar (2 jaar ontwikkelen, 8 jaar uitvoeren). Compensatie door het Rijk van de uitvoeringslasten voor deze nieuwe taak is vooralsnog niet geregeld. Vooruitlopend hierop kijken we wel wat wij met de huidige middelen en capaciteit kunnen meenemen en wat wij aan inwoners qua inzet en financiering kunnen vragen. Specifiek richten wij ons hierbij op de verkenningbuurten. Wat wij doen is:

1. In kaart brengen van de ondergrond. Wij brengen de ondergrond in buurten waar een warmtenet mogelijk lijkt in kaart. Is er voldoende ruimte in het wegprofiel? Zijn er kabels, boomwortels, leidingen of obstakels? Onderzoek moet antwoord geven op de vraag of er in de ondergrond voldoende ruimte is voor een toekomstig warmtenet.

2. Ruimte reserveren in de ondergrond. Voor buurten waarbij een warmtenet als optie mogelijk lijkt, houden wij bij rioolvervangings en andere ingrepen in de ondergrond rekening met een warmtenet.

3. Positie gemeente bij warmtenetten bepalen. Warmtebedrijven leggen warmtenetten aan en exploiteren deze. De gemeente kan verschillende rollen innemen: A) een passieve rol als toetsers en vergunningverlener, B) een regulerende rol waarbij de gemeente een tender met eisen uitschrijft of C) een sturende rol waarbij de

gemeente zelf (financieel) deelneemt in een warmtebedrijf. Bij het vaststellen van een Wijkuitvoeringsplan door de gemeenteraad, bepalen wij de gemeentelijke rol. Voor nu lijkt een passieve rol het meest waarschijnlijk waarbij wij zeggenschap en eigenaarschap van bewoners stimuleren.

4. Kennisontwikkeling warmtenetten en Warmtewet. In algemene zin is het noodzakelijk om technische en juridische kennis over warmtenetten en de Warmtewet 2.0 (Wet collectieve warmtevoorziening) te ontwikkelen. Omdat dit een nieuwe taak is, is deze kennis momenteel niet bij de gemeente aanwezig. Zo komen er bevoegdheden bij de gemeenten te liggen om 'warmtekavels' aan te wijzen: gebieden in de gemeente waar het warmtenet gerealiseerd mag worden. Ook kunnen bewoners een nieuwe rol innemen met de zeggenschap en eigenaarschap in een warmtebedrijf.

5. Samenwerking aquathermie. Wijdmeren is rijk aan kansen voor aquathermie uit oppervlaktewater, afvalwater en drinkwater. Bij het benutten van deze kansen zijn met name Waternet en Vitens belangrijke partners. Wij zetten ons in om deze samenwerking goed te houden en uit te breiden.

6. Onderzoeksresultaten geothermie interpreteren. In de komende jaren ontstaat naar verwachting meer duidelijkheid over geothermie via het overheidsonderzoek naar de potentie van geothermie (<https://scanaardwarmte.nl/>) en het opsporingsonderzoek voor ultradiepe geothermie door de private partij Larderel Energy.

De potentie en haalbaarheid van 'ondiepe' geothermie is nog niet bekend in onze gemeente. De uitkomsten van beide onderzoeken worden in elk geval over vijf jaar meegenomen in een volgende versie van de visie 'Op weg naar Aardgasvrij'.

7. Informatiesysteem buurtdata. Voor elk Wijkuitvoeringsplan is een veelheid aan data nodig per buurt. Het betreft data over woningen (energielabels, isolatiewaarden, bouwjaren) en andere gebouwen, warmtebronnen, infrastructurele plannings en overige kenmerken van de buurt. Een deel van deze data is reeds beschikbaar op regionaal niveau via de 'energiekansenkaart'. Wij zetten ons in om deze data (op regionaalniveau) up-to-date te houden, zodat deze data kan worden gebruikt bij het maken van Wijkuitvoeringsplannen. Bovendien kan dit informatiesysteem met buurtdata de doorlooptijd van Wijkuitvoeringsplannen verkorten.

8. Afstemming met buurgemeenten, stakeholders en de regio Gooi en Vechtstreek. Over de energietransitie is op regionaalniveau gestructureerd via het Bestuurlijk Overleg Energietransitie Gooi en Vechtstreek (BOEG) en ambtelijk via het Regionaal Energietransitieteam (RET). Na vaststelling van de visie 'Op weg naar aardgasvrij' in de verschillende gemeenten zal deze samenwerking en afstemming blijven bestaan. Dit vraagt naar verwachting geen extra inspanning van de gemeenten. De aard van de afstemming kan wel wijzigen: van visieontwikkeling naar het delen van kennis en ervaring over de uitvoering en - waar mogelijk – het samen optrekken daarbij.

4.4 Monitoring uitvoeringsstrategie

De energietransitie is volop in ontwikkeling. Een periode van 5 jaar voor een eerste herijking van deze visie is mogelijk te lang. Daarom plannen wij een tussenevaluatie voor Q2 2024. Tijdens de tussenevaluatie bespreken wij gezamenlijk de voortgang op basis van behaalde resultaten. Samen met een overzicht van nieuwe ontwikkelingen en inzichten bepalen wij of we moeten bijsturen. Per spoor stellen wij de volgende doelen die wij monitoren.

Spoor 1: Gebiedsgerichte aanpak. In vier verkenningsbuurten starten wij een brede participatie op om samen met inwoners de mogelijkheden van de warmtetransitie te verkennen. Doel van spoor 1 is de kaders voor het opstarten van een Wijkuitvoeringsplan te verkennen (zie hoofdstuk 1). Dit spoor moet leiden tot het opstarten van minimaal één Wijkuitvoeringsplan binnen 5 jaar.

Spoor 2: Gemeente breed de warmtevraag beperken. De warmtevraag van de gemeente Wijdmeren is 800TJ. Met spoor 2 willen wij de huidige dalende trend van 3% per jaar versnellen. Dit is een lopende aanpak waarbij wij samenwerken met de Energiecoöperatie Wijdmeren, Duurzaam Bouwloket, Energiedienstenbedrijf en Omgevingsdienst OFGV. De visie 'Op weg naar aardgasvrij' geeft richting voor de huidige aanpak.

Spoor 3: Generieke voorbereiding warmtetransitie. Met spoor 3 hebben wij voor de komende jaren acties om de gemeente voor te bereiden op de warmtetransitie. Omdat de capaciteit beperkt is, richten wij ons in eerste instantie op de verkenningsbuurten. De warmtetransitie is een nieuwe taak voor de gemeente. Hier zijn geen extra rijkmiddelen voor beschikbaar. Met de huidige capaciteit doen we wat mogelijk, nodig en verstandig is.

Tabel 2: Monitoring uitvoeringsstrategie

Doel	Middel	Monitoring
Spoor 1: Draagvlak voor de warmtetransitie in verkenningsbuurten vergroten van ongeveer 25% naar 70% in vier jaar.	Participatieprogramma in vier verkenningsbuurten met onder andere bewonersavonden, straatgesprekken, informatie verstrekking en betrokkenheid van inwoners in het verkennen van alternatieven.	Jaarlijkse gemeentebrede bewonersenquête. In de enquête van 2021 geeft 24% aan al aardgasvrij te zijn, concrete plannen te hebben of wel te willen (zie paragraaf 1.1).
Spoor 1: Inzicht in alternatieven voor aardgas en de betaalbaarheid.	Technische analyse van duurzame warmtebronnen en een businesscase per verkenningsbuurt inclusief financieringsvormen.	Een model per verkenningsbuurt met verschillende scenario's en uitwerking warmteketen. Er is een (sluitende) businesscase.
Spoor 2: Warmtevraag gebouwen verlagen met 30% in 2030 ten opzichte van 2022.	Gemeentebreed isoleren stimuleren in lijn met lopende activiteiten.	Landelijke 'Klimaatmonitor' geeft de totale warmtevraag, energielabels geeft een indicatie van de isolatiegraad.
Spoor 3: Voorbereiding gemeentelijke organisatie.	Uitvoering acht acties spoor 3 (zie paragraaf 4.3).	-

5 – Bijlagen

Bijlage 1 – Peiling Energietransitie

Bijlage 2 – Data Analyse

Bijlage 3 – Warmteoplossingen en Technieken

Bijlage 4 – Afwegingskader en Selectiecriteria

Bijlage 5 – Wat kunnen inwoners zelf doen

Gemeente Wijdmeren
Rading 1
1231 KB Loosdrecht
Telefoonnummer: 14 035
www.wijdmeren.nl

**Wijdmeren
Duurzaam**